

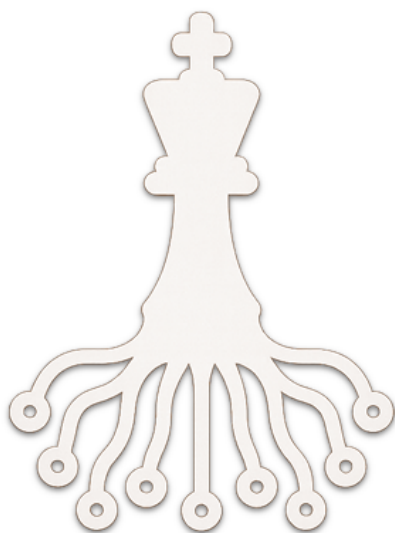
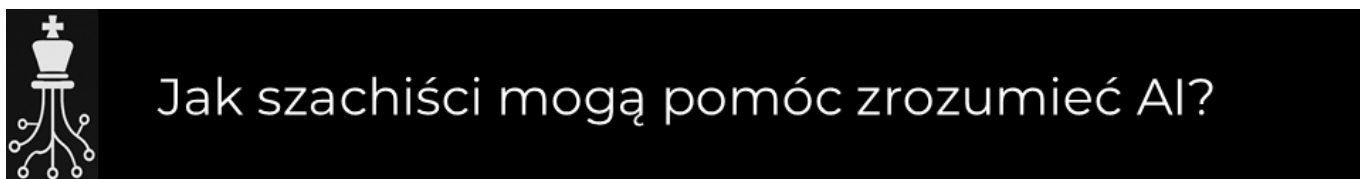
Chess XAI study

Weź udział w badaniu!

Zostaw swój adres e-mail poprzez formularz. Badanie będzie **anonimowe** - wyślemy Ci odpowiednie instrukcje, gdy rozpoczniemy eksperyment.

[Otwórz formularz zgłoszeniowy](#)

Dziękujemy!

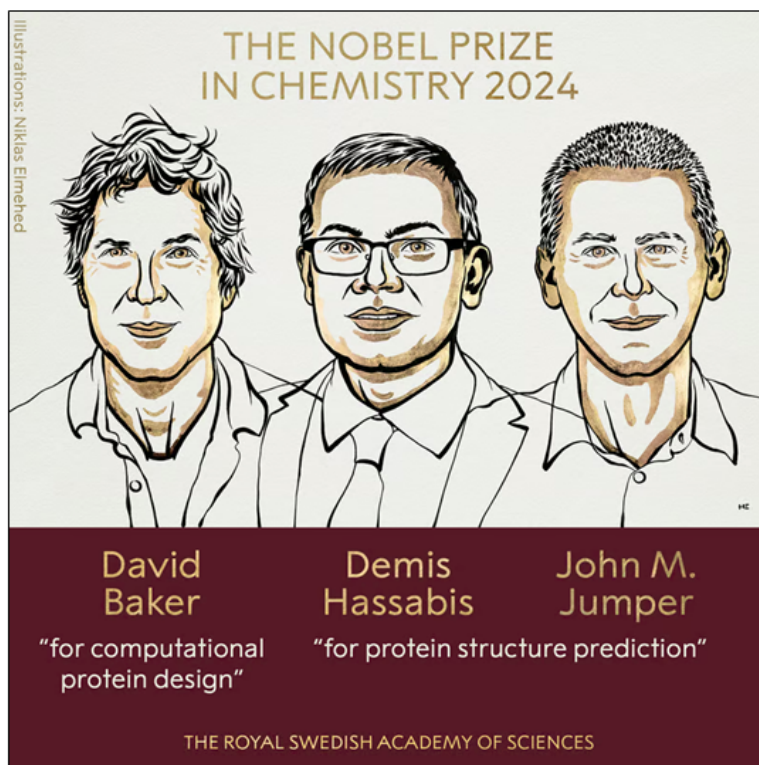

dr hab. Andrzej Siódmok, prof. UJ
Uniwersytet Jagielloński

Rok temu: AlphaFold święty Graal biologii

“Chess helped me win the Nobel Prize” D. Hassabis

“so because of ... chess I started to think about thinking... and I started to improve my own thought processes... the computer play chess well I was intrigued and that got me into A.I.”

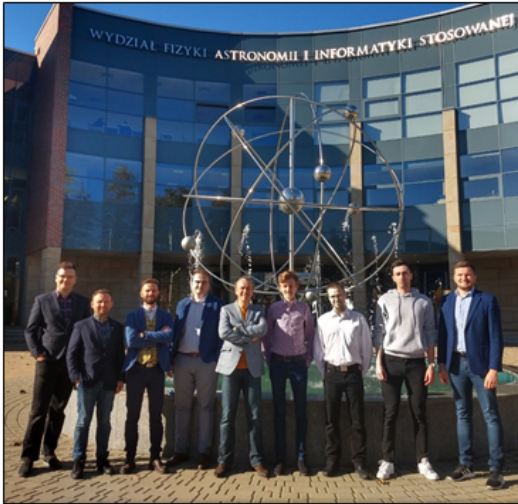

AI przyjazne i użyteczne dla ludzi

Zakład Humanocentrycznej Sztucznej Inteligencji
Uniwersytet Jagielloński

GEIST Research Group
We are GEIST. We dream big and work hard.

Maciej Szelązek

Maciej Mozolewski

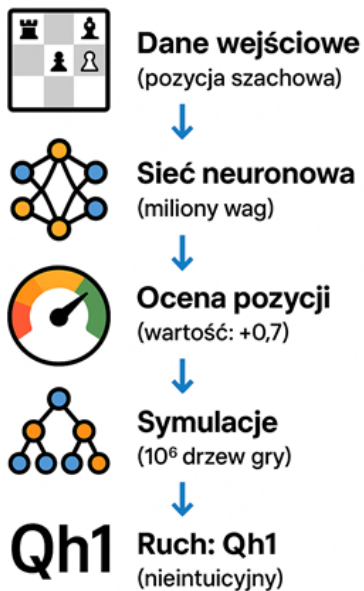
Zakład HCAI UJ oraz grupa
GEIST kierowane przez
prof. Grzegorza J. Nalepę

Problemy z interpretacją AI

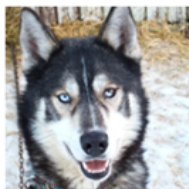
Jak AI „myśli”?

Nieintuicyjne cechy opisujące dane

```
relative_castling_rights
relative_piece_connectivity
wk_fgh_l2_bk_fgh_78
wk_not_l2_bk_de_78
wk_not_l2_bk_fgh_78
difference_king_safety_own_pieces
difference_castling_rights
.
```

Wnioski na podstawie błędnych przesłanek = ryzyko błędu

(a) Husky classified as wolf

(b) Explanation

Pytanie   *Husky czy wilk?*

Odpowiedź   *Husky*

Dlaczego?   *Wykryto śnieg*

Co chcemy zrobić?

Jak objaśnić wnioskowanie?

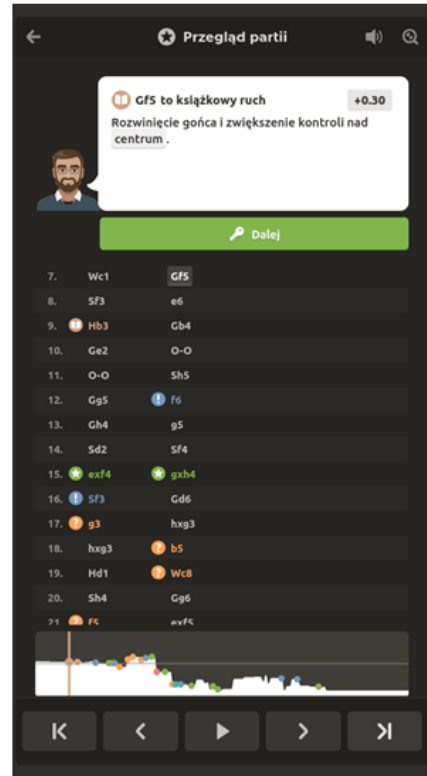
Czarne pudełko
(black box)
→ 10 mln wag → decyzja

XAI: algorytmiczne metody objaśnialności
→ Ruch Qh1: 0,4 za linię h

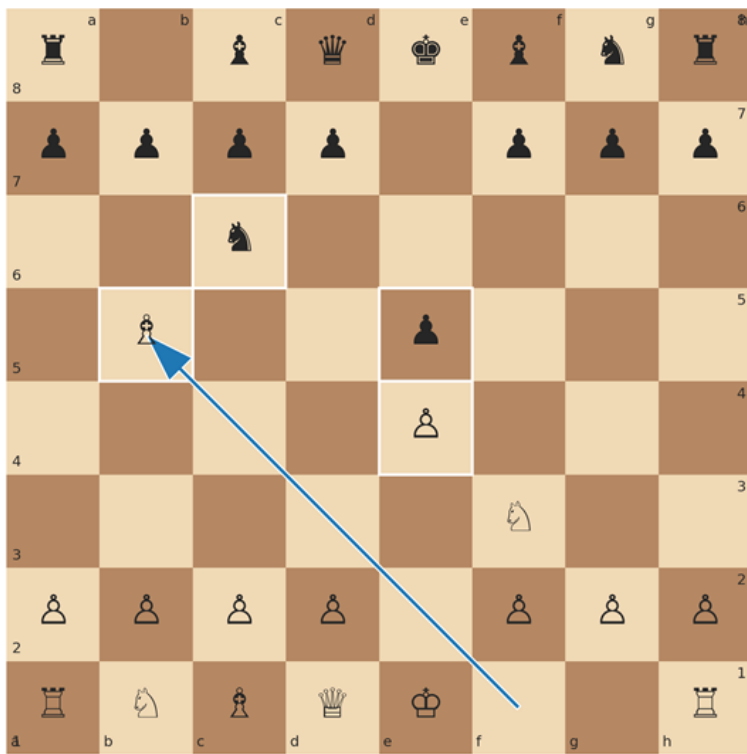
Tłumaczenie na język ludzi
→ AI widzi długoterminowy atak na króla

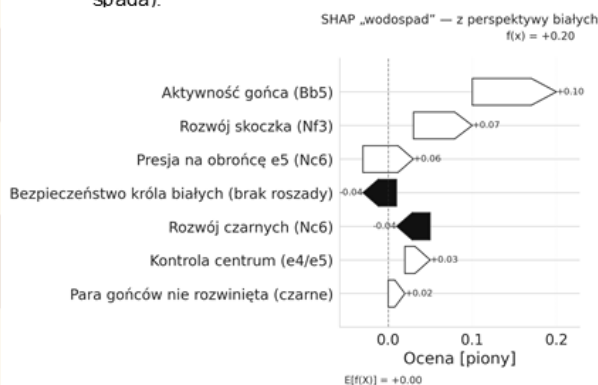
Krótko o eXplainable AI

Ruy Lopez (Hiszpańska) — po 3.Bb5

SHAP (Shapley Additive Explanations)

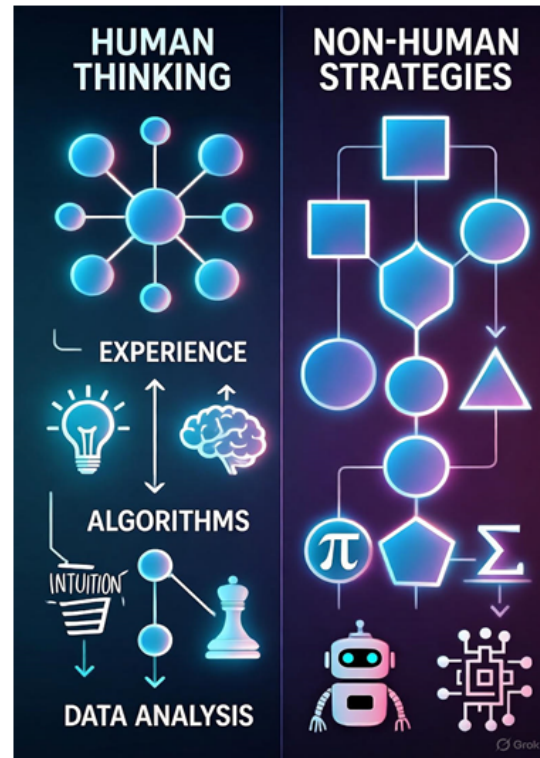
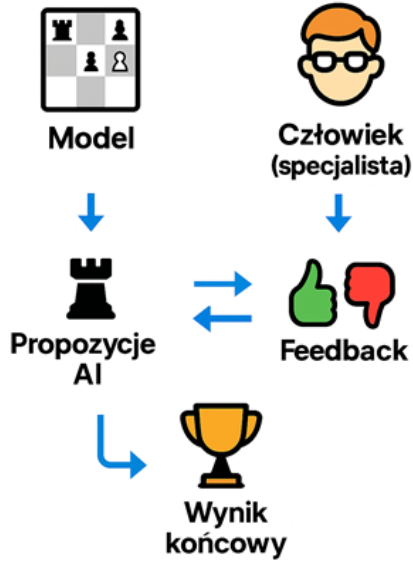
- O ile każda cecha podnosi lub obniża wynik modelu dla konkretnego przykładu.
- Wykorzystuje wartości **Shapleya** z teorii gier: „sprawiedliwie” dzieli wpływ między cechy, biorąc pod uwagę ich współdziałanie.
- Ma dwie kluczowe własności: **dokładność lokalną** (suma wkładów = wynik) i **spójność** (jeśli cecha pomaga bardziej w modelu, jej wkład nie spada).

Jak to osiągnąć?

HITL w szachach (Human-in-the-Loop)

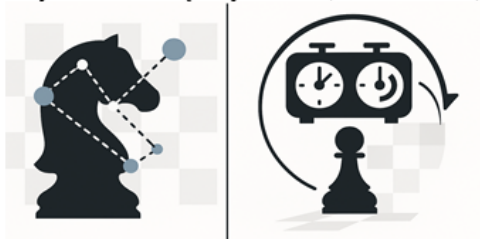

Dlaczego potrzebujemy właśnie Was

- **Ekspercka intuicja i plan:** jak formułować objaśnienia. "Ask an expert"

- **Domain knowledge:** które objaśnienia są użyteczne, co realnie „działa” przy zegarze i presji

Krótko o eXplainable AI

The screenshot shows a chess game in progress on a green and white checkered board. The board is labeled with files a-h and ranks 1-8. A black king is on h8, and a green arrow points to it from an AI explanation box. The explanation box contains the text: "Kh8 jest najlepsze To jest najsilniejsza opcja." and a score of "-2.84". Below the explanation are buttons for "Pokaż kontynuację", "Spróbuj ponownie", and "Dalej". A list of moves is shown below the board, with "Kh8" highlighted in green. The interface also shows player names "GM Polish_fighter3000 (3171)" and "FM artin10862 (3073)", a timer of 2:03, and a "Przeгляд partii" (Game Review) header. At the bottom, there is a navigation bar with "Nauka I szachy" and the date "8.11.2025".

2.8 8 7 6 5 4 3 2 1 a b c d e f g h

GM Polish_fighter3000 (3171) 2:03

Przeгляд partii

Kh8 jest najlepsze -2.84
To jest najsilniejsza opcja.
Pokaż kontynuację
Spróbuj ponownie Dalej

32. Wf6 Kh8
33. Sf3 Gh5
34. Wd3 Hh6
35. Kg2 Gxf4
36. Hf2 Hg7+
37. Kf1 Gg3
38. Wxe7 Gxf2
39. Wxg7 Kxg7
40. Kxf2 Gxf3
41. Kxf3 Wf6
42. Kf4 Kg6
43. Wg3+ Kf7
44. Wd3 h6
45. Wd4 Kg6
46. r4 hvr4

FM artin10862 (3073) 0:45

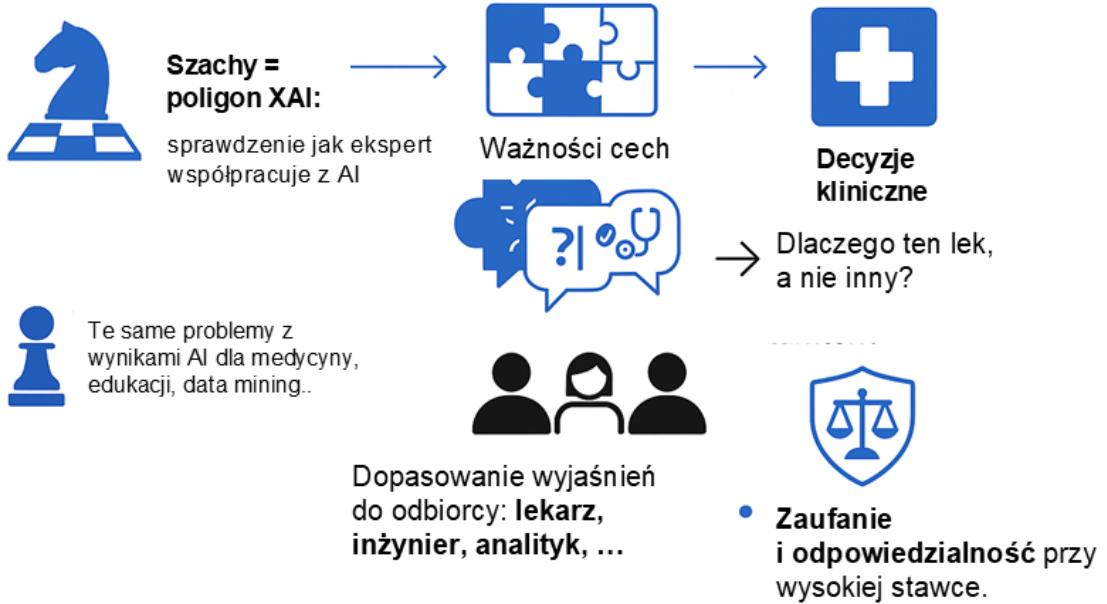
Nauka I szachy 8.11.2025

Krótko o eXplainable AI

The screenshot shows a chess game in progress on a digital platform. The board is in a standard orientation with White on top and Black on bottom. The game is at move 21. An AI explanation overlay is visible on the right side of the board, highlighting a specific move. The explanation text reads: "Gf5 to książkowy ruch. Rozwinięcie gońca i zwiększenie kontroli nad centrum." Below the text is a green button labeled "Dalej". A list of moves is shown below the explanation, with the 21st move highlighted: "21. f6 exf6". The interface includes player names (GM Polish_fighter3000 and FM artin10862), a timer (4:51), and a logo in the top left corner depicting a chess king with neural network connections. At the bottom left, the text "Nauka i szachy" is visible, and at the bottom right, the date "8.11.2025" is displayed.

Po co to wszystko: od szachów do medycyny

From:
<https://www.geist.re/> - **GEIST Research Group**

Permanent link:
<https://www.geist.re/pub:projects:chessxai:start?rev=1762555128>

Last update: **2025/11/07 22:38**

